

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z przedmiotu wiedza o społeczeństwie dla klasy 4 liceum ogólnokształcącego i technikum na rok szkolny 2025/2026 w oparciu o programu nauczania „W centrum uwagi. Zakres rozszerzony. Uwzględnia zmiany wynikające z uszczuplonej podstawy programowej, obowiązującej od września 2024 r.

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział I. Świat po 1989 r.						
1. Współczesne stosunki międzynarodowe	- strony stosunków międzynarodowych - prawo międzynarodowe publiczne - ład międzynarodowy - mocarstwo - strategiczne zasoby naturalne - globalizacja	- podaje przykłady: – stron/podmiotów stosunków międzynarodowych, – współczesnych państw postrzeganych jako mocarstwa, – czynników wpływających na kształt współczesnych stosunków międzynarodowych, – strategicznych zasobów naturalnych; - rozpoznaje we współczesnym świecie przejawy procesu globalizacji.	- wymienia podstawowe: – strony/podmioty stosunków międzynarodowych, – zasady prawa międzynarodowego publicznego, – źródła prawa międzynarodowego, – wskaźniki opisujące pozycję ekonomiczną państwa we współczesnym świecie; - rozpoznaje sytuacje, w których dochodzi do łamania podstawowych zasad prawa międzynarodowego; - na wybranym przykładzie wskazuje polityczne, gospodarcze, kulturowe i społeczne uwarunkowania współczesnych stosunków międzynarodowych; - podaje przykłady zależności pomiędzy procesem globalizacji a kształtem współczesnych stosunków	- wyjaśnia: – na czym polegają podstawowe zdolności podmiotów prawa międzynarodowego, – jakim rodzajem podmiotu prawa międzynarodowego są: państwo, organizacja międzynarodowa, naród; - wyjaśnia termin „ład międzynarodowy”; - wykazuje, na wybranych przykładach, złożoność i wielopłaszczyznowość współczesnych stosunków międzynarodowych; - wyjaśnia przyczyny i konsekwencje współzależności państw we współczesnym środowisku międzynarodowym; - podaje przykłady zależności zasobami surowców strategicznych a kształtem współczesnych stosunków międzynarodowych;	- wyjaśnia specyfikę nietypowych podmiotów prawa międzynarodowego, np. quasipaństw; - porównuje typy ładów międzynarodowych; - omawia wpływ mocarstw na charakter ładu międzynarodowego; - opisuje rolę surowców strategicznych w kształtowaniu współczesnych stosunków międzynarodowych; - wyjaśnia przyczyny i konsekwencje łamania podstawowych zasad prawa międzynarodowego; - uzasadnia konieczność przestrzegania we współczesnym świecie zasad prawa międzynarodowego; - rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący stosunków międzynarodowych.	- dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów wielopłaszczyznowości i złożoności współczesnych stosunków międzynarodowych oraz zasad prawa międzynarodowego publicznego; - samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące wielopłaszczyznowości i złożoności współczesnych stosunków międzynarodowych oraz zasad prawa międzynarodowego publicznego; - organizuje debatę dotyczącą współczesnych stosunków międzynarodowych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			międzynarodowych; wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do stosunków międzynarodowych [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	- wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa międzynarodowego publicznego; - analizuje materiały źródłowe dotyczące stosunków międzynarodowych, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.		
2. System jałtański	- konferencja w Jaltie - zimna wojna - pierestrojka - Jesień Narodów - rozpad ZSRS - koncepcja „końca historii”	- określa, w jakich latach obowiązywał ład jałtański oraz trwała zimna wojna; - rozpoznaje przejawy dominacji ZSRS w Europie Środkowej; - podaje przykłady wydarzeń międzynarodowych związanych z przełomem 1989 r. w Polsce oraz w Europie Środkowej.	- wymienia międzynarodowe uwarunkowania mające wpływ na funkcjonowanie państwa polskiego po II wojnie światowej; - wskazuje podstawowe podmioty prawa międzynarodowego zaangażowane w konflikt nazywany zimną wojną; - określa, kto wygrał zimną wojnę; - podaje wydarzenia międzynarodowe związane z przełomem 1989 r. w Polsce oraz w Europie Środkowej; - wymienia przemiany zachodzące w ZSRS i na obszarze byłego ZSRS w latach 80. i 90. XX w.; - przedstawia rolę Jana Pawła II, Michaiła Gorbaczowa i Ronalda Reagana w procesie zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; - prawidłowo posługuje się terminami: „zimna wojna”,	- charakteryzuje sytuację geopolityczną państwa polskiego po II wojnie światowej; - omawia wpływ uwarunkowań międzynarodowych na przełom 1989 r. w Polsce oraz w Europie Środkowej; - wyjaśnia uwarunkowania międzynarodowe zakończenia zimnej wojny; - wymienia i lokalizuje na mapie zmiany geopolityczne, które zaszły w Europie na przełomie XX i XXI w.; - ocenia rolę Jana Pawła II, Michaiła Gorbaczowa i Ronalda Reagana w procesie zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; - wyjaśnia terminy: „koniec historii”, „demokracja bez wartości”; - analizuje materiały źródłowe dotyczące zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w., w tym porównuje	- wskazuje przyczyny i skutki zmian zachodzących w latach 80. i 90. XX w., ocenia te zmiany oraz przedstawia wynikające z nich szanse i zagrożenia dla stabilności politycznej Polski i Europy Środkowej; - ocenia trafność poglądów prezentowanych przez Francisca Fukuyamę; - wymienia i lokalizuje na mapie zmiany geopolityczne, które zaszły w Europie i Azji w latach 80. i 90. XX w.; - omawia uwarunkowania zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w. oraz nadzieje i obawy temu towarzyszące; - rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.	- dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z okresem zimnej wojny oraz zmianami zachodzącymi w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; - samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące okresu zimnej wojny oraz zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; - organizuje debatę na temat uwarunkowań i skutków zimnej wojny oraz zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w., a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			„pierestrojka”, „koniec historii”, „demokracja bez wartości”; - wymienia i lokalizuje na mapie zmiany geopolityczne, które zaszły w latach 80. i 90. XX w. w bezpośrednim sąsiedztwie państwa polskiego; - wymienia nadzieje i obawy towarzyszące zmianom w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; - podaje podstawowe założenia koncepcji Francisza Fukuyamy, opublikowanej w tekście <i>Koniec historii</i>; - wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w. [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.		
3. Globalny układ sił	- Organizacja Narodów Zjednoczonych - Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego - ewolucja ładu światowego - Chiny w XXI w.	- wymienia cele działania ONZ i NATO; - podaje przykłady zmian, które dokonały się w ładzie światowym na przełomie XX i XXI w., ze szczególnym uwzględnieniem Rosji, USA i Chin.	- wymienia uwarunkowania powstania ONZ i NATO; - charakteryzuje główne organy ONZ [cele i formy działania]; - wymienia formy aktywności NATO we współczesnym świecie; - podaje przykłady konfliktów i innych wydarzeń politycznych, które miały istotny wpływ na charakter współczesnego ładu światowego; - wyciąga wnioski z prostych	- formułuje i uzasadnia własne stanowisko w sporze o rolę ONZ i NATO we współczesnym świecie; - prawidłowo posługuje się terminem „kolektywna obrona”; - charakteryzuje rozwój terytorialny NATO ze szczególnym uwzględnieniem państw postkomunistycznych; - podaje cechy współczesnego ładu światowego; - charakteryzuje	- dokonuje krytycznej analizy wybranych form działania ONZ i NATO, w tym misji pokojowych; - charakteryzuje ewolucję celów i form działania NATO; - formułuje i uzasadnia własne stanowisko w sporze o rolę polityczną i ekonomiczną Chin we współczesnym świecie; - rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący	- dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z ONZ, NATO lub rolą Chin w XXI w.; - samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone ONZ, NATO lub roli Chin/Rosji/USA w XXI w.; - organizuje debatę dotyczącą ONZ, NATO lub roli Chin/Rosji/USA w XXI w. oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			materiałów źródłowych odnoszących się do współczesnego ładu światowego [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	uwarunkowania współczesnej pozycji ekonomicznej i politycznej Chin; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące współczesnego ładu światowego, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.	współczesnego ładu światowego.	
4. Konflikty na świecie	▪ konflikt międzynarodowy ▪ konflikt etniczny ▪ ludobójstwo ▪ wojna hybrydowa ▪ cyberwojna	▪ podaje przykłady: – zbrodni ludobójstwa we współczesnym świecie, – wojny hybrydowej i cyberwojny; ▪ wymienia cechy wojny hybrydowej i cyberwojny.	▪ podaje cechy zbrodni określonej mianem ludobójstwa; ▪ wymienia uwarunkowania ludobójstwa dokonanego w Srebrenicy i Rwandzie; ▪ rozpoznaje formy i metody prowadzenia wojny hybrydowej i cyberwojny; ▪ podaje przykłady konfliktów z wykorzystaniem wojny hybrydowej i cyberwojny; ▪ podaje przykłady konfliktów etnicznych we współczesnym świecie; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do konfliktów na świecie [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	▪ charakteryzuje formy, metody, narzędzia walki oraz sposoby prowadzenia wojny hybrydowej i cyberwojny; ▪ wyjaśnia różnicę pomiędzy cyberwojną a wojną informacyjną; ▪ prawidłowo posługuje się terminami: „secesja”, „separatyzm”, „czystki etniczne”; ▪ na wybranych przykładach omawia przyczyny, uwarunkowania i przejawy współczesnych konfliktów etnicznych; ▪ wyjaśnia reakcję wspólnot międzynarodowych na poszczególne konflikty we współczesnym świecie; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące konfliktów na świecie, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.	▪ analizuje współczesne konflikty na świecie w świetle prawa międzynarodowego; ▪ wyciąga wnioski dotyczące konsekwencji współczesnych konfliktów międzynarodowych, w tym stosowania narzędzi/metod/form wojny hybrydowej i cybernetycznej; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący konfliktów na świecie.	▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych ze współczesnymi konfliktami międzynarodowymi; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone konfliktom międzynarodowym; ▪ organizuje debatę dotyczącą współczesnych konfliktów międzynarodowych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
Rozdział II. Unia Europejska						
1. Integracja europejska	▪ integracja europejska ▪ Unia Europejska ▪ państwa członkowskie UE	▪ podaje rok powstania Unii Europejskiej; ▪ wymienia główne akty prawa	▪ wymienia główne etapy integracji europejskiej po II wojnie światowej;	▪ wyjaśnia wpływ zimnej wojny na proces integracji europejskiej;	▪ charakteryzuje ewolucję celów i form współpracy wspólnot europejskich / Unii	▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z integracją

		pierwotnego Unii Europejskiej; wskazuje sąsiadów Polski będących członkami Unii Europejskiej.	- podaje rok podpisania traktatu lizbońskiego; - wymienia i lokalizuje na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej; - wymienia główne postanowienia traktatu z Maastricht oraz traktatu lizbońskiego; - prawidłowo posługuje się terminem „wspólny rynek”; - wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	- charakteryzuje założenia planu Schumana; - omawia cele trzech wspólnot europejskich powstałych w latach 50. XX w.; - charakteryzuje znaczenie <i>Karty praw podstawowych Unii Europejskiej</i>; - analizuje materiały źródłowe dotyczące Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.	Europejskiej; - porównuje założenia traktatu z Maastricht oraz traktatu lizbońskiego; - charakteryzuje uwarunkowania akcesji poszczególnych państw członkowskich do Unii Europejskiej; - przedstawia ewolucję charakteru prawnego wspólnot europejskich / Unii Europejskiej; - rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący Unii Europejskiej.	europejską; - samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące integracji europejskiej; - organizuje debatę dotyczącą integracji europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
2. Instytucje Unii Europejskiej	- kompetencje Unii Europejskiej - Rada Europejska - Parlament Europejski - Komisja Europejska - Rada Unii Europejskiej - Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej - Europejski Bank Centralny - Europejski Trybunał Obrachunkowy	- wymienia główne instytucje Unii Europejskiej; - rozpoznaje zadania i formy działania Rady Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej, oraz Parlamentu Europejskiego.	- przedstawia kwestię legitymizacji głównych instytucji Unii Europejskiej; - charakteryzuje zasady funkcjonowania, cele i formy działania głównych instytucji Unii Europejskiej; - wymienia największe siły polityczne reprezentowane aktualnie w Parlamencie Europejskim; - wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do instytucji Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	- porównuje sposób legitymizacji głównych instytucji Unii Europejskiej; - charakteryzuje zależności pomiędzy Komisją, Radą Unii Europejskiej i Parlamentem Europejskim, np. w procesie legislacyjnym; - charakteryzuje status prawny eurodeputowanych; - podaje imiona i nazwiska aktualnych przywódców Unii Europejskiej [przewodniczących: Rady Europejskiej, Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego]; - analizuje materiały źródłowe dotyczące instytucji Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła	- porównuje pozycję ustrojową głównych instytucji Unii Europejskiej; - dokonyuje krytycznej analizy funkcjonowania głównych instytucji Unii Europejskiej; - rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący instytucji Unii Europejskiej.	- dokonyuje krytycznej analizy wybranych problemów dotyczących instytucji/organów Unii Europejskiej; - samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone instytucjom UE; - organizuje debatę dotyczącą instytucji/organów Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

				narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.		
3. Funkcjonowanie Unii Europejskiej	▪ unia gospodarcza i walutowa ▪ dochody i wydatki Unii Europejskiej ▪ przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości ▪ wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa ▪ polityka spójności ▪ fundusze europejskie ▪ polityki sektorowe	▪ podaje przykłady: – źródeł dochodów Unii Europejskiej, – funduszy europejskich.	▪ wymienia główne: – źródła dochodów UE, – kierunki wydatków UE, – zasady tworzenia budżetu unijnego; ▪ wskazuje główne cele europejskiej polityki gospodarczej, walutowej i spójności; ▪ podaje przykłady działalności Unii Europejskiej w wybranych politykach sektorowych w wymiarze regionalnym i ogólnopolskim; ▪ wymienia główne fundusze Unii Europejskiej; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do funkcjonowania Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	▪ wyjaśnia zasady i cele funkcjonowania: – jednolitego rynku europejskiego oraz wspólnej polityki walutowej, – wspólnej polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i sprawiedliwości; ▪ wymienia pozytywne i negatywne aspekty funkcjonowania unijnej polityki gospodarczej i walutowej; ▪ charakteryzuje rolę Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego w procedurze uchwalania i realizacji budżetu Unii Europejskiej; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.	▪ wyjaśnia i ocenia europejską politykę kontroli granicznej, azylu i imigracji; ▪ charakteryzuje główne problemy i wyzwania stojące przed Unią Europejską w sferze wymiaru sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony; ▪ dokonuje analizy założeń i realizacji europejskiej polityki spójności; ▪ wyjaśnia globalną rolę Unii Europejskiej; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący funkcjonowania Unii Europejskiej.	▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z funkcjonowaniem Unii Europejskiej, w tym z kształtowaniem poszczególnych polityk sektorowych; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w tym poszczególnym politykom sektorowym; ▪ organizuje debatę dotyczącą funkcjonowania Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
4. UE wobec problemów globalnych	▪ zmiany klimatu ▪ polityka klimatyczna ▪ problemy transgraniczne ▪ polityka rozwojowa ▪ pomoc humanitarna ▪ misje i operacje Unii Europejskiej	▪ podaje przykłady: – działań Unii Europejskiej w stosunku do globalnych problemów klimatycznych, – misji i operacji Unii Europejskiej.	▪ wymienia główne założenia, cele i narzędzia europejskiej polityki: – klimatycznej oraz transformacji energetycznej, – transgranicznej oraz humanitarnej; ▪ prawidłowo posługuje się terminami: „neutralność klimatyczna”, „odnawialne źródła energii”, „transformacja energetyczna”;	▪ konstruuje lub przytacza argumenty w sporze na temat europejskiej polityki: – klimatycznej oraz transformacji energetycznej Unii Europejskiej, – transgranicznej i humanitarnej; ▪ omawia zasady funkcjonowania europejskiej polityki rozwojowej; ▪ charakteryzuje wybrane misje i operacje Unii	▪ ocenia zasadność i skuteczność wybranych misji i operacji Unii Europejskiej; ▪ wyjaśnia różnicę pomiędzy europejską polityką rozwojową i humanitarną; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych.	▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z polityką Unii Europejskiej wobec problemów globalnych; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone polityce Unii Europejskiej wobec problemów globalnych; ▪ organizuje debatę na temat polityki Unii Europejskiej

			wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	Europejskiej; analizuje materiały źródłowe dotyczące polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.		wobec problemów globalnych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
Rozdział III. Polska na arenie międzynarodowej						
1. Polska polityka zagraniczna	- dبلوماسية - ambasada - urząd konsularny - polityka zagraniczna III Rzeczypospolitej Polskiej	- wskazuje główne organy władzy kierujące polską polityką zagraniczną; - wymienia główne zadania ambasad i konsulatów; - wymienia główne założenia polskiej polityki zagranicznej w XXI w. i podaje przykłady ich realizacji.	- wyjaśnia termin „racja stanu”; - charakteryzuje cele, instrumenty i treści polskiej polityki zagranicznej III RP; - wymienia główne różnice dotyczące polskiej polityki zagranicznej na początku lat 90. i współcześnie; - wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do polityki zagranicznej III RP [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	- uzasadnia konieczność kierowania się racją stanu w kształtowaniu polskiej polityki zagranicznej; - porównuje status prawny, strukturę i zadania ambasad i konsulatów; - charakteryzuje uwarunkowania polskiej polityki zagranicznej w okresie komunistycznym; - dokonuje krytycznej analizy celów, instrumentów i treści polskiej polityki zagranicznej od lat 90. XX w.; - analizuje materiały źródłowe dotyczące polityki zagranicznej III RP, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.	- charakteryzuje, w ujęciu dynamicznym, uwarunkowania polskiej polityki zagranicznej od lat 90. XX w., z uwzględnieniem przystąpienia Polski do struktur UE i NATO; - rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący polityki zagranicznej III RP.	- dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z polityką zagraniczną III RP; - samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące polityki zagranicznej III RP; - organizuje debatę na temat polityki zagranicznej III RP oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
2. Polska w NATO	- droga Polski do NATO - założenia polskiej polityki na forum NATO - Bukaresztańska Dziewiątka - struktury NATO w Polsce - Polska w misjach NATO	- podaje rok wejścia Polski do NATO, - rozwija skrót NATO; - wymienia przykłady: – udziału wojsk polskich w misjach NATO, – korzyści wynikających z członkostwa Polski w NATO.	- wymienia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne wejścia Polski do NATO; - posługuje się terminem „flanka wschodnia NATO”; - wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do funkcjonowania Polski	- wymienia założenia polskiej polityki na forum NATO; - wyjaśnia, w jaki sposób wejście Polski do NATO wpływa na bezpieczeństwo naszego państwa; - charakteryzuje udział Polski w operacji NATO w Afganistanie;	- charakteryzuje struktury NATO w Polsce; - podaje przykłady form/platform współpracy w ramach NATO, np. Bukaresztańska Dziewiątka; - ocenia zasadność i skuteczność wybranych misji i operacji NATO	- dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z przystąpieniem Polski do struktur euroatlantyckich; - samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące uwarunkowań i skutków

			w strukturach euroatlantycznych [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	▪ konstruuje lub przytacza argumenty w sporze dotyczącym skutków wejścia Polski do NATO; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania Polski w strukturach euroatlantycznych, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.	z udziałem wojsk polskich; ▪ ocenia pozycję Polski w NATO; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący funkcjonowania Polski w strukturach euroatlantycznych.	przystąpienia Polski do struktur euroatlantycznych; ▪ organizuje debatę na temat pozytywnych i negatywnych aspektów przystąpienia Polski do struktur euroatlantycznych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
3. Polska w Unii Europejskiej	▪ Polska w Unii Europejskiej ▪ Polacy w Parlamencie Europejskim ▪ transformacja energetyczna w Polsce ▪ fundusze Unii Europejskiej w Polsce ▪ obywatelstwo unijne	▪ wymienia rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej; ▪ podaje przykłady: – wykorzystania funduszy unijnych w środowisku lokalnym, – korzyści wynikających z posiadania obywatelstwa unijnego.	▪ wymienia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne wejścia Polski do Unii Europejskiej; ▪ wymienia polskie ugrupowania polityczne reprezentowane aktualnie w Parlamencie Europejskim; ▪ charakteryzuje wielkość polskiej reprezentacji w Parlamencie Europejskim w stosunku do reprezentacji innych państw; ▪ podaje imiona i nazwiska polskich polityków pełniących kluczowe funkcje w instytucjach Unii Europejskiej; ▪ wymienia prawa obywatela Unii Europejskiej; ▪ odszukuje informacje na temat pozytywnych i negatywnych aspektów członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej; ▪ odszukuje informacje na temat wykorzystania funduszy europejskich w Rzeczypospolitej Polskiej;	▪ charakteryzuje przebieg i formy transformacji energetycznej w Polsce i polskiej polityki klimatycznej w kontekście polityki unijnej; ▪ zajmuje i uzasadnia stanowisko w sporze dotyczącym konsekwencji członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej; ▪ analizuje informacje dotyczące wykorzystania w Rzeczypospolitej Polskiej funduszy europejskich; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania Polski w Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.	▪ charakteryzuje i ocenia pozycję Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, w tym działania w ramach ostatniej prezydencji Polski; ▪ przedstawia pozytywne i negatywne aspekty europeizacji polskiej polityki zagranicznej; ▪ przedstawia i ocenia wybrane inicjatywy Polski w ramach Unii Europejskiej, np. Partnerstwo Wschodnie; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący funkcjonowania Polski w strukturach Unii Europejskiej.	▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące funkcjonowania Polski w strukturach Unii Europejskiej; ▪ organizuje debatę na temat skutków akcesu Polski do Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			▪ przedstawia stanowisko Polski w unijnej debacie o transformacji energetycznej i polityce klimatycznej; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do funkcjonowania Polski w strukturach Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].			
4. Relacje z sąsiadami i współpraca regionalna	▪ stosunki z państwami sąsiadującymi ▪ Inicjatywa Trójmorza ▪ Grupa Wyszehradzka	▪ wymienia: – sąsiadów Polski; – główne polityczne i historyczne uwarunkowania relacji z Niemcami i Rosją; – państwa członkowskie Grupy Wyszehradzkiej.	▪ charakteryzuje uwarunkowania polityczne, historyczne i ekonomiczne relacji z sąsiadami; ▪ lokalizuje na mapie ideę współpracy w ramach Trójmorza; ▪ podaje przykłady form współpracy w ramach Inicjatywy Trójmorza i Grupy Wyszehradzkiej; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	▪ ocenia aktywność Polski i założenia współpracy w ramach Inicjatywy Trójmorza i Grupy Wyszehradzkiej; ▪ konstruuje lub przytacza argumenty w sporze dotyczącym polityki polskiej w stosunku do Niemiec, Rosji, Białorusi i Ukrainy; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.	▪ zajmuje i uzasadnia stanowisko w sporze dotyczącym polskiej polityki w stosunku do Niemiec, Rosji, Białorusi i Ukrainy oraz pozostałych sąsiadów Polski; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej.	▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z relacjami Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracą regionalną; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej; ▪ organizuje debatę na temat relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
5. Polska wobec problemów współczesnego świata	▪ aktywność Polski w ONZ, OBWE, OECD ▪ polska pomoc rozwojowa ▪ polska pomoc humanitarna	▪ rozwija skróty OBWE, OECD; ▪ podaje przykład: – polskiej pomocy humanitarnej i rozwojowej, – polskiej organizacji humanitarnej działającej w przestrzeni międzynarodowej.	• wymienia główne cele i zadania OBWE i OECD; • charakteryzuje przykłady aktywności Polski w ramach ONZ, w tym misji pokojowych; • charakteryzuje aktywność wybranej polskiej organizacji	• ocenia zasadność i skuteczność udziału wojsk polskich w wybranej misji pokojowej ONZ; • ocenia zasadność i skuteczność działań podejmowanych przez wybraną polską organizację	• charakteryzuje i ocenia aktywność polskich organizacji humanitarnych; • rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący stanowiska Polski wobec	▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych ze stanowiskiem Polski wobec problemów współczesnego świata; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące

			humanitarnej działającej w przestrzeni międzynarodowej; wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	humanitarną w przestrzeni międzynarodowej; analizuje materiały źródłowe dotyczące stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.	problemów współczesnego świata.	stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata; organizuje debatę na temat stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
--	--	--	--	---	---------------------------------	---

I. Ogólne zasady oceniania z przedmiotu.

Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości poprzez rozpoznanie poziomu i postępów w opanowaniu wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych. Wymagania edukacyjne formułowane są na podstawie podstawy programowej.

- Ocenie podlegają formy aktywności ucznia wymienione w tym dokumencie, przy czym za obowiązkowe uznaje się testy, sprawdziany i odpowiedzi ustne.
- Zeszyt przedmiotowy jest własnością ucznia i jemu służy, podlega jednak ocenie jego zawartość merytoryczna i sposób prowadzenia.
- Nauczyciel zapowiada pracę klasową z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem wpisując ją do dziennika.
- Jeżeli uczeń opuścił pracę klasową z przyczyn losowych to ma obowiązek napisać ją w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły.
- Ocenę niedostateczną z pracy klasowej uczeń może poprawić na własną prośbę tylko jeden raz w terminie ustalonym przez nauczyciela nie dłuższym niż 2 tygodnie od uzyskania oceny.
- Oceny z poprawy klasówek zostają wpisane do dziennika.
- W przypadku stwierdzenia niesamodzielności pracy uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawy.
- Kartkówki mogą obejmować materiał co najwyżej z trzech ostatnich lekcji, nie są traktowane jak zadanie klasowe i nie muszą być zapowiedziane.
- Nie oceniane są uczniowie do trzech dni po dłuższej, usprawiedliwionej, trwającej co najmniej tydzień nieobecności w szkole, pod warunkiem, że uczeń zgłosił to przed lekcją.
- Uczeń ma prawo do jedнокrotnego zgłoszenia braku podręcznika, zadania lub zeszytu (w półroczu). Fakt ten należy zgłosić niezwłocznie po sprawdzeniu obecności w klasie. (nie dotyczy sprawdzianów i lekcji powtórzeniowych.)
- Uczeń ma prawo do jedнокrotnego zgłoszenia braku podręcznika, zadania lub zeszytu (w półroczu). Fakt ten należy zgłosić niezwłocznie po sprawdzeniu obecności w klasie. Kolejne braki są równoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej.
- Uczeń, który opuścił co najmniej 50% obowiązkowych zajęć z przedmiotu może być nieklasyfikowany.
- Oceny z testów i sprawdzianów wpisywane są do dziennika na czerwono, z kartkówki na zielono, pozostałe oceny według ustaleń nauczyciela.
- Wszystkie oceny otrzymane przez ucznia są jawne.

Prace uczniów są przechowywane do końca roku szkolnego i udostępniane uczniom i rodzicom do wglądu

II. Kryteria oceniania

- **Kryteria odpowiedzi ustnej**

Zakres wiadomości i umiejętności, Sposób prezentacji: adekwatność odpowiedzi do pytania, umiejętność formułowania myśli i poprawności wypowiedzi, samodzielność odpowiedzi i sposób prezentacji problemu oraz użycie prawidłowych pojęć historycznych

- **Kryteria oceny wypowiedzi pisemnej**

Rozwiązywanie testów zawierających różnorodne typy zadań sprawdzających zarówno stopień opanowania wiedzy jak i jej rozumienia

Pisemny sprawdzian wiadomości sprawdzający wielopłaszczyznowe rozumienie problemu i umiejętność pisania wypracowań z historii i wiedzy o społeczeństwie

- **Kryteria oceny punktowej przeliczanej na ocenę cyfrową przy testach, sprawdzianach i kartkówkach**

100 % – 95% punktów – celujący

94% – 86% punktów – bardzo dobry

85 % – 70% punktów – dobry

69% – 51% punktów – dostateczny

50% – 35% punktów – dopuszczający

34% – 0 punktów – niedostateczny

III. Warunki i tryb uzyskiwania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna: (zgodnie z zapisem w Statucie ZS nr 1)

Fragmenty ze Statutu ZS nr 1:

- Uczeń lub jego rodzice/prawni opiekunowie mają prawo wnioskować na piśmie do nauczycieli poszczególnych przedmiotów o podwyższenie oceny z obowiązkowych lub dodatkowych zajęć edukacyjnych w terminie nie dłuższym niż 3 dni robocze od otrzymania informacji o przewidywanych dla niego śródrocznych lub rocznych ocen z zajęć edukacyjnych.

Wniosek składa się na ręce Dyrektora Szkoły wraz z uzasadnieniem.

- Z wnioskiem o podwyższenie oceny może wystąpić uczeń lub jego rodzice / prawni opiekunowie jeśli uczeń spełnia następujące warunki:
- brał udział w przynajmniej 75% zajęć edukacyjnych z danego przedmiotu,
- przystąpił do wszystkich zapowiadanych form sprawdzania wiedzy i umiejętności,
- ze wszystkich prac klasowych oraz sprawdzianów wiedzy i umiejętności w danym półroczu uzyskał oceny pozytywne,
- brał udział i osiągał sukcesy w olimpiadzie, konkursach, zawodach lub turniejach przedmiotu, z którego wnioskuje o podwyższenie oceny (dotyczy wnioskowania tylko o ocenę najwyższą).
- zaistniały inne ważne okoliczności uniemożliwiające uzyskanie oceny wyższej niż przewidywana przez nauczyciela.

Jeśli uczeń nie spełnia powyższych warunków, wniosek będzie rozpatrzony negatywnie. Wnioski bez uzasadnienia nie będą rozpatrywane.

- We wniosku określona jest ocena o jaką ubiega się uczeń.
- Nauczyciel przedmiotu uzgadnia z uczniem termin pracy sprawdzającej, który musi nastąpić przed posiedzeniem klasyfikacyjnej Rady Pedagogicznej.
- Termin rozmowy wyjaśniającej uzgadnia z uczniem wychowawca w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły.
- Rozmowa musi się odbyć przed posiedzeniem klasyfikacyjnej Rady Pedagogicznej.
- Uczeń, który w wyznaczonym terminie bez usprawiedliwienia nie przystąpi do rozmowy wyjaśniającej, traci prawo do dalszego ubiegania się o jej podwyższenie.
- Na rozmowę wyjaśniającą wychowawca może zaprosić w charakterze obserwatorów: przedstawiciela samorządu klasowego, przedstawiciela Rady Pedagogicznej, rodzica / opiekuna prawnego danego ucznia.
- Przy ustaleniu ostatecznej oceny zachowania wychowawca ma obowiązek wziąć pod uwagę opinię osób obecnych w czasie rozmowy oraz samoocenę ucznia.
- Po rozmowie wyjaśniającej wychowawca ma obowiązek sporządzić notatkę, która zawiera: termin przeprowadzenia rozmowy, ustaloną ocenę ostateczną, uzasadnienie decyzji, co do podwyższenia lub pozostawienia oceny z zachowania, podpisy osób biorących udział w rozmowie.
- Notatka zostaje dołączona do arkusza ocen danego ucznia.

IV. Sposób informowania rodziców o efektach pracy dzieci

- Na początku roku szkolnego nauczyciel poprzez uczniów informuje rodziców o kryteriach oceniania.
- Informacja o postępach w nauce jest przekazywana rodzicom poprzez wychowawcę na zebraniu (w formie kartki z ocenami).
- Nauczyciel obowiązany jest ocenić pisemne prace uczniów w terminie 2 tygodni od ich napisania.
- O uzyskanych efektach nauczyciel informuje rodziców wpisując ocenę do zeszytu przedmiotowego, przekazując informacje o wynikach w nauce i frekwencji wychowawcy oraz godzin przeznaczonych dla rodziców.
- O zagrażającej rocznej ocenie niedostatecznej uczeń i jego rodzice informowani są na miesiąc przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną.